

**සීමාසහිත හලාවත වැව්ලි සමාගම - 2016**

සීමාසහිත හලාවත වැව්ලි සමාගමේ 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය හා වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව මා විසින් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි අදහස් කරන සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමාගමේ ක්‍රියාකාරිත්වය සම්බන්ධයෙන් වූ මාගේ නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

**1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම**

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම වේ.

**1.3 විගණකගේ වගකීම**

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාලවන විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටින්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් අවදානම් තක්සේරු කිරීම් ද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාල වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීම ද විගණනයට ඇතුළත් වේ.

මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

**1.4 තත්ත්ව විගණනය කළ මතය සඳහා පදනම**

(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 හි 51 ඡේදය ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා ඵලදායී ජීවිත කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය නොකිරීම හේතුවෙන් පිරිවැය රු.7,302,940 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර ඇතත් තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් පැවතුණි. ඒ අනුව ඇති වූ ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08 ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ආ) අනවසරයෙන් අත්පත්කරගත් හා නිදහස් කල ඉඩම් ඇතුළුව බදු වටිනාකම රු.142,502,287 ක් වූ හෙක්ටයාර 5,733 ක ඉඩම් ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් අත්පත්කර ගත් පුද්ගලයින්ගේ නාම ලේඛණ, ඉඩම් පිළිබඳ විස්තර, ඉඩම් නිදහස්කල පාර්ශව ඊට හේතු වූ කරුණු, ඉඩම් සැලසුම් හා පවතින ඉඩම් පිළිබඳ තහවුරු කිරීම් ආදී සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූණි.

**2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන**  
-----

**2.1 තත්වගණනය කළ මතය**  
-----

මෙම වාර්තාවේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට සීමාසහිත හලාවත වැවිලි සමාගමේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

**2.2 වෙනත් නීතිමය හා නියාමන අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳ වාර්තාව**  
-----

2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 163(2) වගන්තිය මගින් නියමකරන පරිදි මම පහත සඳහන් කරුණු දක්වමි.

- (අ) ඉහත මතය සඳහා පදනම හා විෂය පථයේ සීමා කිරීම් ඉහත දක්වා ඇති පරිදි වේ.
- (ආ) මා දරන්නාවූ මතය
  - තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, විගණනය සඳහා අවශ්‍ය වූ තොරතුරු හා පැහැදිලි කිරීම් මා ලබාගත් අතර මා විසින් සිදුකරන ලද පරීක්ෂාවෙන් පෙනී යන පරිදි, සමාගම විසින් විධිමත් ගිණුම් වාර්තා පවත්වා ඇත.
  - සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 151 වගන්තියේ දැක්වෙන අවශ්‍යතාවයන් හා අනුකූල වේ.

**2.3 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්**  
-----

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) රාජ්‍ය සම්පත් හා ව්‍යාසාය සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ උපදෙස් පරිදි 2010 වර්ෂයේදී පාඩු ලබන රාජ්‍ය ආයතන පහක් වෙත සියයට 8 ක පොළී අනුපාතයක් යටතේ ලබා දෙන ලද රු.මිලියන 105 ක ණය මුදල හා ලැබිය යුතු රු.මිලියන 14.7 ක පොළී මුදල අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ආ) 1992 වර්ෂයේදී පුද්ගලික සමාගමක් සමඟ ඒකාබද්ධව කොහුවත් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අපනයන කිරීම සඳහා 1992 සිට 2008 දක්වා ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. 1995 වර්ෂයේදී එම පුද්ගලික සමාගම ව්‍යාපෘතියෙන් ඉවත් වීම නිසා අයවිය යුතුව තිබූ රු.13,325,233 ක ශේෂය අය කර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වාම කටයුතු කර නොතිබුණි.

**2.4 නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම්**

1994 ජුනි 14 දිනැති අංක 95 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය හා 2009 මැයි 26 දිනැති අංක 39 දරන කළමනාකරණ සේවා වක්‍රලේඛයේ 3 ඡේදය ප්‍රකාරව වැටුප් හා සේවක සංඛ්‍යා කොමිෂන් සභාවේ නිර්දේශය හා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමකින් තොරව සමාගමේ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීවරයාගේ සිට කණිෂ්ඨ මට්ටමේ කළමනාකරුවන්ගෙන් ඉහළ නිලධාරීන් වෙත සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී රු.8,517,042 ක මුදලක් සේවක දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණි.

**3. මූල්‍ය සමාලෝචනය**

**3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල**

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.69,672,008 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.78,681,922 ක් වීම හේතුවෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.9,009,914 ක පිරිහීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ පොල් ආදායම රු.21,702,846 කින් අඩුවීම හා ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් අගය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.19,380,055 කින් අඩුවීම මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය පිරිහීම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක මූල්‍ය ප්‍රතිඵල විග්‍රහ කිරීමේදී 2014 වර්ෂයේ රු.62,071,904 ක ඌනතාවයක් පෙන්නුම් කළ අතර, 2012 වර්ෂයේදී රු.77,974,847 ක්වූ අතිරික්තය උච්චාවචනයන් සහිතව 2016 වනවිට රු.69,672,008 ක්වී තිබුණි. ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා වූ ක්ෂයවීම, සේවක පාරිශ්‍රමික හා රජයට ගෙවූ බදු නැවත ගැලපීමෙන් පසු 2014 වර්ෂයේදී රු.133,165,888 ක්වූ දායකත්වය 2016 වනවිට රු.314,991,589 දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි.

**4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය**

**4.1 කාර්යසාධනය**

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ පලුගස්වැව වතුයායේ අයවැය ඇස්තමේන්තු අනුව ඇස්තමේන්තු ගත වල් නෙලීමේ භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් ප්‍රමාණය 1,456 ක් වුවද, හෙක්ටයාර් 1004 ක ප්‍රමාණයක පමණක් වල් නෙලීමේ කටයුතු සිදුකර තිබුණි.
- (ආ) සමාගමේ වතු කලාප 06 හි උස පොල් ගස් ප්‍රමාණය ඵල දරන පොල් ගස් ප්‍රමාණයෙන් සියයට 1 ක් සියයට 9 ක් අතර ඉතා අඩු අගයක පැවතුනි. වර්ෂ ගණනාවක සිට වැටෙන පොල් ප්‍රතිශතය ඉහළ යමින් පැවතීම හේතුවෙන් එයට පිළියමක් ලෙස මාස තුනකට වරක් බැගින් වර්ෂයට හතර වතාවක් පොල් කැඩීම වෙනුවට සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරම්භයේ සිට මාසිකව පොල් අස්වැන්න නෙලීමට තීරණය කර තිබුණි. එහෙත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වැටුණු පොල් ප්‍රමාණය ගෙඩි 5,180,894 ක් වූ අතර එය සමස්ත ඵලදාවෙන් සියයට 31 ක් වූයෙන් එම තීරණය ක්‍රියාත්මක වූයේද යන්න විගණනයේදී ගැටළුකාරී විය.

(ඇ) ඉඩම් හෙක්ටයාරයකට පැවතිය යුතු සම්මත පොල් ගස් ප්‍රමාණය ගස් 158 ක් වුවත් වතුයායන් 06 හි වගා කරන ලද ගස් ප්‍රමාණය අනුව දිවුලපිටිය වතුයාය හැර ඉතිරි වතුයායන් 5 තුළම එම අගය 132 සිට 152 අතර පරාසයක පැවතුණි.

(ඈ) පරිනත නොවූ පොල් වගාවන් වසර 6 කට පසුව පරිනත පොල් ලෙස හඳුනා ගැනීම සමාගමේ ප්‍රතිපත්තිය වුවද, 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට පරිනත ලෙස හඳුනාගෙන තිබූ පොල් ගස් 414,225 න් ගස් 110,299 ක් එනම් සියයට 27 ක් ඵලදරන තත්ත්වයේ නොතිබුණි.

(ඉ) අතුරු හෝග වගාවන් සඳහා ප්‍රමාණවත් පොහොර භාවිතය, වල් නෙලීම හා ජල සැපයුම් යනාදී කාර්යයන් සැලසුම් කල පරිදි ඉටු නොකිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට දිවුලපිටිය වතුයායේ වගාකර තිබූ ගම්මිරිස් පැල 7,390 න් හා රඹුටන් පැල 1,175 න් පිළිවෙලින් සියයට 40 ක් හා සියයට 50 ක් විනාශ වී තිබුණි.

(ඊ) පළාත්වල වතුයාය  
-----

- i. 2009 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා පළාත්වල වතුයායේ ක්ෂේත්‍ර 10 ක රු.70,312,214, ක් වැයකර යටිවගාවක් ලෙස පොල් පැල 25,015 ක් වගාකර තිබුණද එයින් පැල 4,353 ක් පමණ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට විනාශ වී තිබුණි.
- ii. සමාලෝචිත වර්ෂයේ නොවැම්බර් හා දෙසැම්බර් මාසවල වතුයායේ පොල් කැඩීම් සිදු නොකළ ක්ෂේත්‍ර 8 ක් හා එක් පොල් කැඩීම් වාරයක් පමණක් සිදුකළ ක්ෂේත්‍ර 4 ක් ඇතුළු පොල් කැඩීම් වාර 20 ක් අතහැරීම හේතුවෙන් මෙම වතුයායේ වැටුණු පොල් ප්‍රමාණය සියයට 46 දක්වා ඉහළ ගොස් තිබුණි.

(උ) කපු වගාව  
-----

- i. සමාලෝචිත වර්ෂයේ කපු ආදායම 2015 වර්ෂයට සාපෙක්ෂව රු. 6,119,667 කින් එනම් සියයට 31 කින් පහළ ගොස් තිබුණු අතර, කපු වගාව සඳහා වූ වියදම රු.4,899,099 කින් එනම් සියයට 29 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ කපු වගාව තුළින් රු. 924,385 ක ශුද්ධ අලාභයක් නිරූපණය විය.
- ii. කපු වගාව ප්‍රධාන හෝගයක් ලෙස හඳුනාගත යුතු වුවත් ඊට පටහැනි ලෙස පොල් වගාවන් සහිත වතු හතරක අතුරු හෝගයක් ලෙස කපු වගා කිරීම සඳහා රු.87,056,399 ක් වැයකර තිබුණි. කපු ගස් පරිනත ලෙස හඳුනාගැනීමේ සමාගමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ඵලදැරිය යුතු කපු ගස් ප්‍රමාණය 37,914 ක් විය යුතු වුවද අතුරු හෝගයක් ලෙස වගා කිරීම හේතුවෙන් කපු ගස් 17,711 ක් පමණක් ඵලදරණ තත්ත්වයට පත් වී තිබුණි.
- iii. ශ්‍රී ලංකා කපු සංස්ථාවේ සම්මතයන්ට අනුව කපු ගසක වාර්ෂික සාමාන්‍ය අස්වැන්න වියළි කපු කිලෝ ග්‍රෑම් 10 ක් පමණ වේ. ඒ අනුව සමාගමේ වතුයායන් සියල්ලේම ඵල දරන කපු ගස් 20,203 න් ලබාගත යුතු සම්මත ඵලදාව කිලෝ 202,030 ක් වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ලබා ගෙන තිබූ අස්වැන්න කිලෝ 90,180 ක් පමණක් විය.

(ඌ) කපු සැකසුම් ව්‍යාපෘතිය

-----

කපු කර්මාන්තයේ පවතින සම්මතයන්ට අනුව අමු කපු කිලෝග්‍රෑම් හතරකින් නිම් කපු කිලෝග්‍රෑම් එකක් ලබාගත යුතු වුවද, නිම් කපු කිලෝග්‍රෑම් එකක් සඳහා 2014 වර්ෂයේදී අමු කපු කිලෝග්‍රෑම් 4.6 ක් වැය වී තිබූ අතර එය 2016 වර්ෂය වන විට කිලෝ ග්‍රෑම් 5.69 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් තිබුණි. එබැවින් නිම් කපු කිලෝග්‍රෑම් එකක නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහළයාම හේතුවෙන් 2016 වර්ෂයේදී නිම් කපු කිලෝග්‍රෑම් එකකින් රු.14 ක ලාභයක් පමණක් සමාගමට ලැබී තිබුණි.

4.2 කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්

-----

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී වතුයායන් 5ක් තුළ කුඩා පතස් ගැඹුරු කිරීමේ හා පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘති 11 ක් ක්‍රියාත්මක කර ඒවායෙන් ලැබෙන වැලි සහ පස් අලෙවි කිරීමෙන් රු.72,245,450 ක ආදායමක් ලබා ගැනීමට අපේක්ෂා කර තිබුණද ආරම්භකර තිබූ ව්‍යාපෘති අතරමඟ නතර කිරීම හේතුවෙන් රු.23,647,920 ක ආදායමක් පමණක් ලබාගෙන තිබුණි.
- (ආ) සමාගම විසින් බාහිර පාර්ශවයන්ට එරෙහිව පවරා තිබූ නඩු 7කින් පොල් හා කොප්පරා වංචා සම්බන්ධයෙන් වූ නඩු 03 කට හේතු වූ නඩු කාරණා සාක්ෂි සහිතව සනාථ කිරීමට සමාගම අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් පොල් ගෙඩි 3043 ක හා කොප්පරා කිලෝ 154 කට අදාල වූ අලාභය අයකර ගැනීමට සමාගමට නොහැකි වී තිබුණි.

4.3 මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

-----

(අ) පශු සම්පත් ව්‍යාපෘතිය

-----

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- i. පවතින සම්මතයන්ට අනුව මී ගවයකුගෙන් දිනකට කිරි ලීටර් 4 ට වැඩි ප්‍රමාණයක් ලබා ගත යුතු වුවත් පළමුවැනි වතුයායේ සත්ව ගොවිපලේ සිටින සතුන්ට දෛනිකව නියමිත ප්‍රමිතියෙන් යුතු ආහාරපාන ලබානොදීම හා වර්ෂ 20 ක පමණ කාලයක සිට එකම පරම්පරාවක් අතර සතුන් බෝවීම හේතුවෙන් ලබා ගන්නා කිරි ප්‍රමාණය ලීටර් 1.5 ක් වැනි අවම අගයක් ලබාගෙන තිබුණි.
- ii. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගව දෙනුන් 31 ක් ගාලෙන් ඉවත් කිරීම (cull) සඳහා පශු වෛද්‍ය නිලධාරී නිර්දේශකර තිබුණද එම සතුන් ඉවත් කිරීම සඳහා සමාගමේ කළමනාකාරිත්වය කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ආ) මයිටා පරීක්ෂණාගාරය - පළමුවැනි වතුයාය

-----

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- i. මයිටා විලෝපීයන් නිෂ්පාදනයේදී දින 42 ක් ගත වන විට මයිටා පැකට්ටුවක විලෝපිත මයිටාවන් 5000 ක් පමණ සිටිය යුතු වුවත්, නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ පවතින දුර්වලතා හා පර්යේෂණාගාරයේ පවතින උෂ්ණත්වය නොගැලපීම මත නියමිත ප්‍රමාණයට මයිටාවන් නිෂ්පාදනය වී නොතිබුණි.

- ii. පොල් පර්යේෂණායතනයේ උපදෙස් අනුව මයිටා වැලඳුණු සෑම ගස් 4 කටම එක් මයිටා විලෝපිත බැගය බැගින් වර්ෂ 2ක කාලයක් පුරා සෑම මාස 2-3 ක් අතර කාලයකදී යෙදිය යුතු වුවත් වතුයාය විසින් ප්‍රමිතියෙන් යුතු මයිටාවන් නිෂ්පාදනය නොකිරීම හා නියමිත දිනයන්හි මයිටාවන් ක්ෂේත්‍රයට නොයෙදීම හේතුවෙන් වතුයායේ මයිටා හානි වූ පොල් ප්‍රමාණය ඉහළ ගොස් තිබුණි.

(ඇ) තෙල් සිඳීමේ ව්‍යාපෘතිය

---

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ

- i. 2010 වර්ෂයේදී තෙල් සිඳීමේ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා රු.4,850,126 ක් පෞද්ගලික සමාගමක් වෙත ගෙවීමට ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර වසර 5 ක් ඉක්මවා තිබුණද අපේක්ෂිත පරිදි යන්ත්‍ර ක්‍රියා නොකිරීම හේතුවෙන් පොල් සංවර්ධන අධිකාරියේ දත්තයන්ට අනුව කොප්පරා කිලෝග්‍රෑම් 1 කින් තෙල් කිලෝග්‍රෑම් 0.06 ක් ලබාගත යුතු වුවත් අදාළ යන්ත්‍රවලින් කොප්පරා කිලෝග්‍රෑම් 1 කින් තෙල් කිලෝග්‍රෑම් 0.49 ක් පමණක් ලැබී තිබීම නිසා තෙල් නිෂ්පාදනයෙන් ලබාගත හැකිව තිබූ ලාභය අහිමි වී තිබුණි.
- ii. තෙල් සිඳීමේ යන්ත්‍ර නිසි ලෙස ස්ථාපිත නොකිරීම හේතුවෙන් ආයතනයට සිදු වූ අලාභය අදාළ පෞද්ගලික සමාගමෙන් අයකර ගැනීමට හෝ ගිවිසුම අවලංගු කිරීමට කටයුතු නොකර පෞද්ගලික සමාගම වෙත ගෙවිය යුතු රු.2,425,063 ක් 2014 වර්ෂයේ සිට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගෙවිය යුතු ලෙස දක්වා තිබුණි.
- iii. පොල්තෙල් ලීටරයක සෘජු නිෂ්පාදන පිරිවැය රු. 274 සිට රු. 350 දක්වා ඉහළ යාමට කොප්පරා කිලෝ එකක් නිපදවීමට 2014 වර්ෂයේදී අවශ්‍ය වූ පොල් ගෙඩි 7 ක ප්‍රමාණය 2016 වර්ෂයේදී ගෙඩි 8.6 දක්වා ඉහළ යාමද හේතු වී තිබුණි.

(ඈ) කප්පුවණ දෙමුහුම් පොල් ව්‍යාපෘතිය - කීණියම වතුයාය

---

2013 වර්ෂයේ සිට වර්ෂ 30 ක කාලයකදී මෙම දෙමුහුම් පොල් නිෂ්පාදනය සඳහා වැවිලි සමාගම හා පොල් පර්යේෂණ ආයතනය එක් වී ආරම්භ කළ ව්‍යාපෘතිය මගින් හෙක්ටයාර් 58 කින් යුතු ඉඩමක පොල් පැළ 9,225 ක් සිටුවීමට සැලසුම් කළද රු. 3,347,323 ක් වැයකර පැළ 8,363 ක් පමණක් සිටුවා තිබුණි. විනාශ වූ පැළ නැවත සිටුවා නිසි පරිදි වගාව නඩත්තු නොකිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පොල් පැළ 5134 ක් ක්ෂේත්‍රයේ ඉතිරි වී තිබුණි.

4.4 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

---

මාදම්පේ පළාත් වතුයායේ සෙම්බුකට්ටිය කොටසේ 2A හා 2B ක්ෂේත්‍රවල ඇති පතස් දෙකක රොන්මඩ ඉවත්කිරීම සඳහා මිල ගණන් කැඳවා කියුබ් එකක් රු.600 බැගින් පස් කියුබ් 5,230 ක් ඉවත් කිරීම සඳහා බාහිර පුද්ගලයකු සමඟ ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. ඒ වෙනුවට වෙනත් පතස් 2ක් අළුතින් ඉදිකර වැලිපස් කියුබ් 5230ක් ඉවත්කර තිබුණි. එයින් වැලිපස් ඉවත්කිරීමට අදාළව රු.3,318,000 ක මුදලක් සමාගමට ලැබිය යුතු වුවත් ආපසු ගෙවිය යුතු තැන්පතුවද ඇතුළුව රු.1,199,900 ක් පමණක් සමාගමට ලැබී තිබුණි.

**4.5 නිෂ්ක්‍රීය සහ ඌන උපයෝජිත වත්කම්**

-----

2010 වර්ෂයේ සිට වර්ෂ 6 කදී රු.47,582,892 ක ආදායමක් ඉපයීමේ අපේක්ෂාවෙන් 2010 දෙසැම්බර් මාසයේදී රු. 469,600 ක් වැය කර පළාතේ ව්‍යවස්ථාපිත වනුයායේ කොහු ඇඹරුම් යන්ත්‍රයක් ස්ථාපිත කර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට වර්ෂ 6ක් ගත වී තිබුණද අදාළ කාලය පුරා එම යන්ත්‍රය නිශ්කාර්යයව පැවතුණි.

**4.6 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය**

-----

සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමේ අනුමත හා තත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පිළිවෙලින් 116 ක් හා 103 ක් විය. ඒ අනුව තනතුරු 24 ක් පුරප්පාඩුව පැවති අතර අතිරික්තව තිබූ තනතුරු සංඛ්‍යාව 11 කි. පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) බදවාගැනීමේ පරිපාටියට අනුව අවම සුදුසුකම් සපුරා නොමැති නිලධාරියකු වැඩබලන සහකාර වතු අධිකාරිවරයකු ලෙස 2016 සැප්තැම්බර් 06 දින සිට පත්කර එකතුව රු.506,311 ක ගෙවීමක් සිදුකර තිබුණි. පත්වීමට එරෙහිව අනෙකුත් වතු අධිකාරිවරුන් විසින් පවරන ලද නඩුවක් අනුව අතුරු තහනම් නියෝගයක් පවරා තිබුණි. ඒ අනුව 2016 නොවැම්බර් 25 දින සිට ඔහු සේවයට වාර්තාකර නොතිබුණද නිත්‍යානුකූල ලෙස ඔහු සේවයෙන් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ආ) කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් නිකුත් කරන ලද අංක සීඑම්එස්/ඡී3/ එස් 3 හා 2012 මැයි 04 දිනැති ලිපිය මගින් සිදුකල කාර්ය මණ්ඩල සංශෝධනයෙන් පසුවද අනුමත නොවී, පැවති තනතුරු 11 ක් අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය තුළට අන්තර්ග්‍රහණය කිරීමට හෝ තනතුර දරන්නාට පමණක් පෞද්ගලික වන සේ පවත්වා ගැනීම සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීමට සමාගම කටයුතු කර නොතිබුණි.

**5. ගිණුම්කටයුතුභාවය හා යහපාලනය**

-----

**5.1 සමාගම පිහිටුවීම හා සමාගමේ අයිතිය**

-----

සීමාසහිත හලාවත වැව්ලි සමාගම, 1987 අංක 23 දරන, රාජ්‍ය සංස්ථා හෝ ආණ්ඩුවට අයත් ව්‍යාපාර ආයතන පොදු සමාගම් බවට පරිවර්ථනය කිරීමේ පනත අනුව 1982 අංක 17 දරන සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද සීමිත වගකීම් සහිත සමාගමක් වන අතර 2007 අංක 07 දරන පනත යටතේ යළි ලියාපදිංචි කර තිබුණි. මෙය සම්පූර්ණයෙන්ම රජය සතු සමාගමක් වන අතර සමාගමේ තනි කොටස් හිමිකරු වන්නේ භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයාය.

**6. පද්ධති හා පාලනයන්**

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු සමාගමේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට වරින් වර යොමුකරන ලදී. පහත සඳහන් පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමුකළ යුතුය.

පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර	නිරීක්ෂණ
(ආ) අයවැය ලේඛනමය පාලනය	අයවැය මගින් ඉලක්ක ස්ථාපිත කර තිබුණද ඒවා සපුරාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය දුර්වල මට්ටමක පැවතීම.
(ඇ) ණයගැති හා ණයහිමි පාලනය	දිගුකාලීන ණය ශේෂ නිරවුල් කිරීමට හෝ අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබීම.
(ඈ) කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය	දැනට සිටින සේවකයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් අවුරුදු 50 ට වැඩි වයසේ පසුවන අතර තරුණ කම්කරුවන් අළුතින් සේවයට එක් නොවීම හේතුවෙන් අනාගතයේදී නව කම්කරුවන් බඳවා ගැනීමේ අවධානමක් පවතී.
(ඉ) වැවිලි කළමනාකරණය	නැවත පොල් වගාකිරීමේ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක නොවීම, විද්‍යාත්මක පදනමකින් පොල් පොහොර නොයෙදීම සහ නිසි නඩත්තු හා පාලන ක්‍රම අනුගමනය නොකිරීම හා ප්‍රමාණවත් ජල සැපයුම් පද්ධතියක් නොතිබීම හේතුවෙන් වගා කළ පැල විනාශ වී යෑම හා පොල් ගසකින් ලැබෙන අස්වැන්න අඩුවීම සිදු වී තිබුණි.